

لزوم پیمودن فاصله اندیشه و زبان در انتقال پیام معنویت اصیل

در انتقال پیام معنویت اصیل باید از اندیشه تا زبان مسافتی را پیمود و ادبیات انسان سده 21 را کشف کرد؛ این ادبیات خط انتقالی است که پیام‌ها را به صفر و یکی تبدیل می‌کند که برای جوان امروزی و در عرصه حیات و زندگی او قابل ترجمه هستند.

در انتقال پیام معنویت اصیل باید از اندیشه تا زبان مسافتی را پیمود و ادبیات انسان سده 21 را کشف کرد؛ این ادبیات خط انتقالی است که پیام‌ها را به صفر و یکی تبدیل می‌کند که برای جوان امروزی و در عرصه حیات و زندگی او قابل ترجمه هستند.

حجت‌الاسلام و المسلمین مهدی علیزاده، مدیر مرکز اخلاق و تربیت پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، با تأکید بر ضرورت تغییر الگو در پژوهش‌های انتقادی درباره جریان‌های معنوی نوظهور، عنوان کرد: باید با پژوهش فنی و گسترده و دقیق، به احصاء مختصات روانشناختی مدنیت جدید بپردازیم و ضمن رسیدن به درکی عمیق‌تر از شرایط کنونی، خصلت‌ها و ویژگی‌هایی که انسان معاصر را از نسخه‌های معنوی سنتی گریزان کرده است، مورد شناسایی قرار دهیم.

نظروزی چگونه راهگشای شکل نوینی از معنویت خواهد شد؟

علیزاده در پاسخ به طرح این مسئله که در شرایطی که خودانگیختگی در جذب به معنویت، یکی از عناصر اصلی معنویت است و با توجه به تفاوت این خودانگیختگی با نظروزی در باب معنویت و عرفان، چگونه نظروزی و اندیشه در باب جهان موجود و مشکلات انسان معاصر می‌تواند راهگشای شکل نوینی از معنویت در جهان معاصر باشد، گفت: نظروزی و خودانگیختگی دو چیز غیر قابل جمع نیستند و باید نظروزی را در راستای خودانگیختگی قرار داد.

وی ادامه داد: برای مثال، وقتی که در نهادسازی امت اسلامی، نظام حوزه شکل می‌گیرد و افرادی وارد این نهاد شده و به شکل تخصصی کارشناس مطالعات دینی می‌شوند، این افراد باید ابتدائاً با يك خودانگیختگی خود را کاندیدا کنند و به این فضا وارد شوند، اما در ادامه، به شکل حرفه‌ای، کار آنان نظروزی خواهد بود و بدین ترتیب نظروزی آنان همسو با خودانگیختگی اولیه است.

برای طراحی يك الگوی کارآمد امروزی بایستی فاصله ضلع اندیشه فردی را که در موقعیت ایمان نیست، با فضای معنوی لحاظ کرد و برای رفع این فاصله، باید گام‌هایی عملیاتی برداشته شود

استخراج پیام دین و پالایش، به‌روزرسانی و غنی‌سازی میراث گذشتگان

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی افزود: بنابراین ما باید افرادی را داشته باشیم که افزون بر انگیزش‌های متعالی و پایدار و پرتحرک، وارد عرصه مطالعه در باب معنویت شوند و علاوه بر آسیب‌شناسی وضعیت موجود، با مراجعه به متون و منابع دست اول و براساس متدولوژی‌های قابل تأیید مطالعات دینی، پیام دین را در این حوزه استخراج کنند و میراث پیشینیان را نیز در این زمینه پالایش، به‌روزرسانی و غنی‌سازی کنند تا بتوان تغییری در شرایط موجود پدید آورد.

لزوم توجه به فاصله اضلاع اندیشه انسان معنوی و انسان معاصر

علیزاده با تأکید بر در نظر گرفتن فاصله ضلع اندیشه کارشناس فقیه عارف حکیم فیلسوف متشرع و مؤمن معاصر با صفحه ذهن بشر امروزی، در ارائه الگوی معنویت، خاطرنشان کرد: مخاطب این الگوی معنوی را باید انسانی در نظر گرفت که به طور کلی از زندگی شریعت‌مدار فاصله دارد و در بافتاری دیگر زندگی می‌کند. احیاناً در خانواده‌ای مذهبی رشد نکرده است، یا خود او وقتی به بلوغ عقلی رسیده، عامدانه و خودآگاهانه به سمت زندگی دینی نرفته است و زندگی خود را بر مدار آن سامان نداده است. کسی که امروز در يك حیرت به سر می‌برد و در عین داشتن دغدغه برای پاسخ به نیازهای پیدارش، دکان‌ها و دم و دستگاه‌های متنوعی را پیش چشمان خود می‌بیند، نسبت به متاعی که رسماً از سوی دین ارائه می‌شود، ایستار شک دارد و در موقعیت ایمان نیست.

مدیر مرکز اخلاق و تربیت پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی افزود: در واقع برای طراحی يك الگوی کارآمد امروزی باید فاصله ضلع اندیشه فردی را که در موقعیت ایمان نیست، با فضای معنوی لحاظ کرد و برای رفع این فاصله، باید گام‌هایی عملیاتی برداشته شود.

توجه به گسست آسیب‌زای اندیشه و زبان

وی از گسست اندیشه و زبان به عنوان گسست آسیب‌زای دیگری یاد کرد و ضمن تأکید بر توجه به فاصله ذاتی این دو و فاصله تاریخی پدید آمده، گفت: از اندیشه تا زبان مسافتی است که باید پیمود و در پیمودن این مسافت باید ادبیات جدید و زبان انسان سده 21 را کشف کرد.

علیزاده با بیان این که مقصود از ادبیات جدید، جعل یا به کار گرفتن واژه‌های جدید نیست، اظهار کرد: مقصود از ادبیات چیزی فراتر از واژه‌هاست. با مورد توجه قرار دادن این معنای گسترده از ادبیات است که پیام‌ها بر خط انتقالی قرار می‌گیرند که به شکلی مؤثر، پیام‌ها را به مخاطب منتقل می‌کند و در گیرنده او تأثیر می‌گذارد. در واقع پیام‌ها در قالب این ادبیات باید به صفر و یکی تبدیل شوند که برای جوان امروزی و در عرصه حیات و زندگی او قابل ترجمه هستند.